

9/JAN/2018

BR.462

BILTEN

DVE NEDELJE U SVETU ENERGETIKE

ENERGETSKA PLATFORMA SAVETA EVROPE

SADRŽAJ:

Upravljanje energetsom unijom – utvrđena generalna platforma [OVDE](#)

Savet Evrope postigao je u. decembru, na poslednjem zasedanju u 2017. godini, dogovor oko generalne platforme (pregovaračke pozicije) za uredbu koja utvrđuje sistem upravljanja energetsom unijom, kojom se planiranje o klimatskim i energetske pitanjima stavlja u jedinstven okvir.

Vlade EU dogovorile ciljeve za obnovljivu energiju za 2030. [OVDE](#)

Savet Evrope usvojio je na poslednjem sastanku u 2017. godini poziciju za direktivu o promovisanju korišćenja obnovljive energije unutar Evropske unije. EU se obavezala da ostvari cilj udela obnovljive energije od najmanje 27% u ukupnoj potrošnji energije Unije kao celine do 2030.

Konkurentnije unutrašnje tržište električne energije usmereno na potrošače [OVDE](#)

Savet Evrope je na poslednjoj sednici u prošloj godini utvrdio opšti pristup (pregovaračku platformu) o direktivi kojom se utvrđuju zajednička pravila kako bi se osiguralo da unutrašnje tržište električne energije u EU bude konkurentno, usmereno na potrošače, fleksibilno i nediskriminirajuće.

Privremeni dogovor: Ne-ETS sektori da smanje emisije za 30% do 2030...... [OVDE](#)

Savet Evrope je na poslednjoj sednici u prošloj godini utvrdio opšti pristup (pregovaračku platformu) o direktivi kojom se utvrđuju zajednička pravila kako bi se osiguralo da unutrašnje tržište električne energije u EU bude konkurentno, usmereno na potrošače, fleksibilno i nediskriminirajuće.

Upravljanje energetsom unijom – utvrđena generalna platforma

BRISEL - Savet Evrope postigao je u. decembru, na poslednjem zasedanju u 2017. godini, dogovor oko generalne platforme (pregovaračke pozicije) za uredbu koja utvrđuje sistem upravljanja energetsom unijom, kojom se planiranje o klimatskim i energetske pitanjima stavlja u jedinstven okvir.

Uredba je deo paketa za čistu energiju i uspostavlja mehanizme saradnje i kontrole za nadgledanje sprovođenja EU klimatskih i energetske ciljeva za 2030., posebno onih vezano za obnovljive izvore energije, energetske efikasnost, međupovezanost (interkonekcije) i emisije gasova efekta staklene bašte. Savet je u svoju platformu uključilo sledeće glavne elemente:

Nacionalni energetske i klimatske planovi

Zemlje članice će podneti integrisane nacionalne planove energije i klime, prezentujući svoje ciljeve, politike i mere u svih pet oblasti Energetske unije, uključujući ciljeve smanjenja emisije gasova efekta staklene bašte. Ovi planovi pokrivaju period 2021-2030 i biće obnovljeni svakih 10 godina.

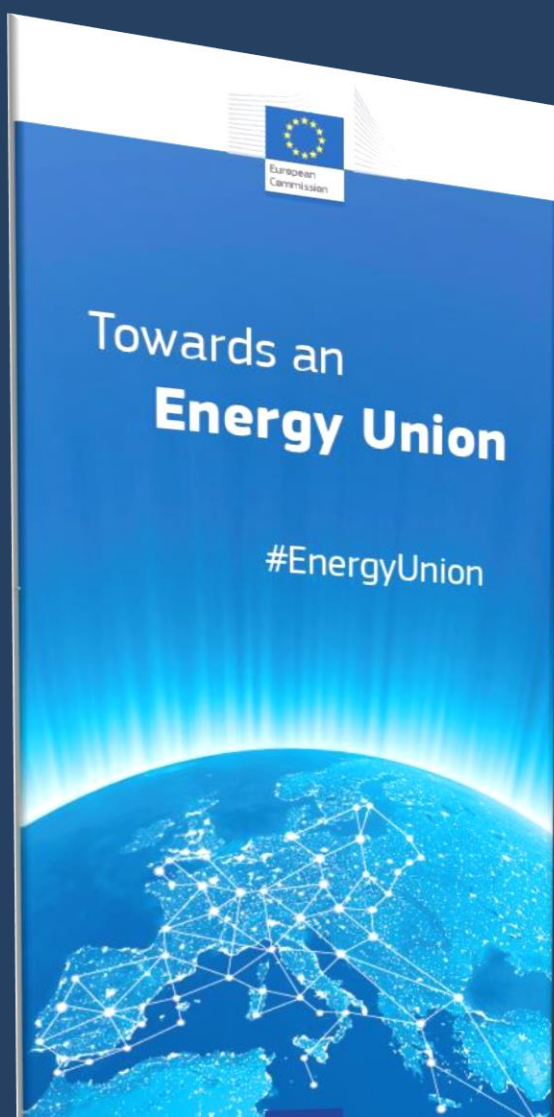
Praćenje ostvarenja ciljeva obnovljive energije

Usvojene su tri referentne tačke, odnosno merila, za okvirnu putanju za energije iz obnovljivih izvora za države članice kako bi se osiguralo da EU do 2030. postigne svoj cilj obnovljivih izvora energije od 27%. Odrednica za 2023. je 24%, za 2025. 40% i dok 2027. godine treba da bude ostvareno 60% realizacije cilja udela OIE u 2030., što se primenjuje i na nivou EU i na nivou država članica. Te vrednosti se izračunavaju na osnovu cilja od 20 % energije iz obnovljivih izvora za 2020. kao polazišta („0 %“) i 27 % za 2030. godinu kao krajnje tačke („100 %“). Time će se osigurati da sve zemlje EU stalno i postupno doprinose konačnom cilju.

„Iterativni proces“ između država članica i Komisije predstavlja temelj upravljačkog procesa. U sklopu tog procesa države članice dostavljaju nacрте planova, konačne planove i izveštaje o napretku, na koje Komisija može da reaguje.

„Mehanizam za pokrivanje razlike“, koji je predložila Komisija, zadržan je u tekstu Saveta kao način rešavanja mogućih nedostataka kod sprovođenja u državama članicama. Uzrok tih razlika može biti ili da planirani nacionalni doprinosi zemalja EU u području energije iz obnovljivih izvora ne dostižu planirane ciljeve EU ili da se doprinosi koje su države članice planirale neadekvatno ostvaruju.

Uključen je popis objektivnih kriterijuma tako da će početni nivo ambicija država članica biti procenjen prema planiranom doprinosu do 2030. Na temelju te analize Komisija može izdati neobavezujuće preporuke za povećanje dobrovoljnih doprinosa država članica kako bi se ostvario cilj na nivou EU. Ako bi neka zemlja pala ispod svog nivoa iz 2020., bila bi primorana da preduzme dodatne mere u roku od jedne godine kako bi se uklonila ta razlika.

Unutrašnje tržište energije

Savet je ojačao mere kako bi olakšalo postizanje cilja interkonekcija za sve države članice i uveli ključni kriterijumi za procenu potrebe za povećanjem kapaciteta međupovezanosti.

Izveštavanje

Zemlje članice će podnositi objedinjene izveštaje o napretku u realizaciji nacionalnih energetske i klimatskim planova svake dve godine. Komisija će pratiti napredak i procenjivati potrebu za preporukama koje mogu dovesti do dodatnih mera na nacionalnom nivou ili na nivou EU.

Lideri zemalja Evropske unije su na Samitu EU u martu 2015. (foto) dali zeleno svetlo projektu formiranja jedinstvenog tržišta električne energije i prirodnog gasa u Evropi. Članovi Evropskog saveta su se iza toga takođe obavezali da podrže aktivnu evropsku klimatsku diplomaciju u liniji sa ambicioznim ciljevima smanjenja emisija gasova staklene bašte i širenja infrastrukturnih projekata radi povezivanja mreža snabdevanja električnom energijom i gasom između zemalja EU.

Hronologija i sledeći koraci

Hronologija i naredni koraci

Evropska komisija je 30. novembra 2016. podnela paket za čistu energiju. On sadrži osam zakonodavnih predloga, među njima upravljanje energetske unijom, kojima se nastoji sprovođenje strategije za energetske uniju s naprednom klimatskom politikom iz 2015. Paket je u celini predstavljen na sastanku Saveta za energetiku u decembru 2016. Ministri EU održali su prvu razmenu mišljenja o celom paketu u februaru 2017. i u junu 2017. ocenili ostvareni napredak. U Evropskom parlamentu, odbori ITRE i ENVI usvojili su izveštaje o upravljanju 7. decembra 2017. Oni će se staviti na glasanje tokom plenarne sednice Parlamenta u januaru 2018.

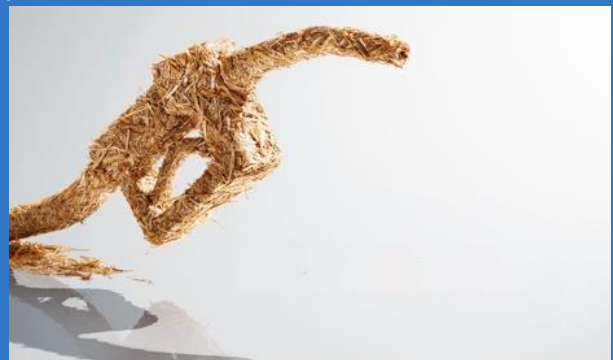
Vlade EU dogovorile ciljeve za obnovljivu energiju za 2030.

BRISEL – Savet Evrope usvojio je na poslednjem sastanku u 2017. godini poziciju za direktivu o promovisanju korišćenja obnovljive energije unutar Evropske unije. EU se obavezala da ostvari cilj udela obnovljive energije od najmanje 27% u ukupnoj potrošnji energije Unije kao celine do 2030. Ovaj dogovor otvara put Savetu da počne ove godine pregovore sa Evropskim parlamentom čim njegov pregovarački mandat bude dogovoren, objavljeno je na portalu Evropske komisije.

Novi zakon obuhvata bioenergiju, održivost, transport, električnu energiju, grejanje i hlađenje, a poseban fokus dat je pitanju osnaživanja uloge potrošača. Olakšavanje i poboljšanje upotrebe obnovljivih izvora potrošača je ključni element u tom stavu Saveta.

Ovo su njegovi glavni elementi:

- Potrošači će imati koristi od pojednostavljene procedure obaveštavanja za male instalacije, a sada su jasno postavljena prava i obaveze "proizvođača-potrošača obnovljive energije", kao i zajednica proizvođača obnovljive energije.
 - Vezano za grejanje i hlađenje, zemlje članice će biti u obavezi da usvoje mere radi ostvarenja indikativnog godišnjeg povećanja od 1 odsto u udelu obnovljive energije.
 - U sektoru transporta, cilj udela obnovljive energije u ukupnoj potrošnji goriva za 2030. je 14 odsto za svaku od zemalja članica, uz pod-cilj od 3 odsto za „napredna biogoriva“, za šta će biti dozvoljeno dvostruko računanje. Taj cilj za napredna goriva ima prelazni obvezujući cilj od 1 % u 2025. kako bi se povećala sigurnost ulaganja i garantovala dostupnost goriva tokom celog razdoblja. Elektromobilnost se snažno podstiče putem dva faktora množenja, odnosno faktorom 5 za električnu energiju iz obnovljivu izvora koja se upotrebljava u drumskom prometu i faktorom 2 za željeznički promet.
- Postojeća gornja granica od 7 % za biogoriva prve generacije zadržaće se kako bi se ulagačima pružila sigurnost. Ako država članica odredi nižu granicu, biće joj dodijeljena mogućnost smanjenja svog ukupnog cilja u vezi s obnovljivim izvorima energije u saobraćaju.
 - Direktivom se ujedno pojašnjavaju pravila u vezi s kriterijima održivosti i kriterijima ušteda emisija stakleničkih gasova koji se primenjuju na biogoriva, tečna biogoriva i goriva iz biomase.
 - Države članice imaju mogućnost otvaranja svojih nacionalnih programa podrške preko granica proizvođačima obnovljive energije u drugim državama članicama, ali konačna odluka o tom pitanju prepušten je njima. U pogledu ulaganja u obnovljivu energiju, u saopštenju Saveta, kao i u Komisijinom predlogu, pitanje održavanja stabilnosti finansijske podrške rešava se sprečavanjem neopravdanih retroaktivnih nameta programima podrške.

Konkurentnije unutrašnje tržište električne energije usmereno na potrošače

BRISEL – Savet Evrope je na poslednjoj sednici u prošloj godini utvrdio opšti pristup (pregovaračku platformu) o direktivi kojom se utvrđuju zajednička pravila kako bi se osiguralo da unutrašnje tržište električne energije u EU bude konkurentno, usmereno na potrošače, fleksibilno i nediskriminirajuće.

U direktivi, koja je deo paketa o čistoj energiji, daju se veća prava potrošačima, pruža uravnoteženo rešenje za regulisane cene, utvrđuje regulatorni okvir za energetske zajednice i određuju uloge i odgovornosti učesnika na tržištu. Ključni elementi platforme, na bazi koje će Savet ove godine početi pregovore sa Evropskim parlamentom su sledeći:

Slobodno određivanje cena

Na budućem tržištu električne energije snabdevači električnom energijom moći će slobodno da određuju cene. Time će se ograničiti poremećaji, potsticati konkurencija što će dovesti do nižih maloprodajnih cena. Države članice moći će privremeno da regulišu cene kako bi pomogle energetski siromašnim ili ugroženim potrošačima iz kategorije domaćinstava. Uvešće se niz tržišnih zaštitnih mera kako bi se izbegli unakrsno subvencioniranje i diskriminacija učesnika na tržištu, čime se sprečava narušavanje (prekogranicnog) funkcioniranja veleprodajnog tržišta.

Ugovori s dinamičnim određivanjem cene

Osim toga, države članice osiguraće da se nacionalnim regulatornim okvirom omogući snabdevačima električnom energijom da nude ugovor s dinamičnim određivanjem cene električne energije. Predlaganjem tih ugovora i drugih alata kao što su pametna brojila osnažice se pozicija kupaca i oni će postati uključeni i aktivniji na tržištu. Sporazum uključuje posebna pravila za ugradnju pametnih brojila, odnosno uređaja za merenje potrošnje električne energije u stvarnom vremenu.

Uspostavljen je okvir kojim se opisuje uloga i funkcioniranje energetskih zajednica i odnos s njima, kako bi se osigurao odgovarajući i uravnotežen doprinos raspodeli ukupnih troškova sistema.

Što se tiče postrojenja za skladištenje energije, države članice dopustiće, pod određenim uslovima, i operatorima distribucionih i prenosnih sistema da poseduju i razvijaju takva postrojenja ili upravljaju njima. Sprovedeće će se javna rasprava kako bi se procenio mogući interes učesnika na tržištu za ulaganje u takva postrojenja. Sprovođenje mera dogovorenih na bazi tih konsultacija biće dodeljeno operatorima distribucionih sistema zajedno s nacionalnim regulatornim telima, navodi se u saopštenju Saveta.

Privremeni dogovor: Ne-ETS sektori da smanje emisije za 30% do 2030

BRISEL - Predstavnici estonskog predsjedništva i Evropskog parlamenta postigli su 21. decembra privremeni dogovor o uredbi o raspodeli tereta s ciljem osiguravanja dodatnog smanjenja emisija u sektorima koji nisu obuhvaćeni sistemom EU za trgovanje emisijama (ETS) u periodu od 2021. do 2030. Privremeni dogovor moraće da potvrde države članice, a očekuje se da ga u januaru razmotre i poslanici Evropskog parlamenta.

U saopštenju sa sastanka navodi se da je ovaj dogovor važan korak EU prema ostvarenju obaveze preuzete u okviru Pariskog klimatskog sporazuma da do 2030. treba smanji emisije stakleničkih gasova za 40 % u poređenju sa nivoima iz 1990.

Da bi se taj cilj ostvario, sektori koji nisu obuhvaćeni ETS-om svoje emisije do 2030. treba da smanje za 30 % u poređenju sa nivoima iz 2005. Novom uredbom utvrđuju se obavezujući nacionalni ciljevi i uspostavlja okvir potreban za sektore na koje se odnosi raspodela tereta, uključujući zgradarstvo, poljoprivredu (emisije koje ne sadrže

CO₂), upravljanje otpadom, transport (osim vazdušnog i brodskog) i industriju (tj. industriju, snabdevanje energijom i upotrebu proizvoda), kako bi se 2030. u celini ostvario doprinos sektora koji nisu obuhvaćeni ETS-om.

Ciljevi:

Svaka država članica moraće se pridržavati obavezujućeg godišnjeg cilja smanjenja emisija za razdoblje od 2021. do 2030. Ti ciljevi se izračunavaju na temelju bruto domaćeg proizvoda (BDP) po stanovniku u rasponu od 0 % do 40 % ispod nivoa iz 2005. i usklađeni s ciljem smanjenja na nivou EU od 30 % u sektorima koji nisu obuhvaćeni ETS-om.

Za države članice utvrđena je putanja smanjenja emisija kako bi se osiguralo da se emisije tokom tog razdoblja smanjuju stalnom brzinom. Polazišna tačka temeljiće se na prosečnim emisijama u razdoblju od 2016. do 2018., kako je predložila Komisija, pri čemu će početak izračunavanja putanje smanjenja biti 2019. godina i pet meseci (pet dvanaestina udaljenosti od 2019. i 2020.) ili 2020. godina.

Stvorena je sigurnosna rezerva koja obuhvata ukupno 105 miliona tona ekvivalenta CO₂ i koja će biti dostupna 2032. Njena svrha je pomoć državama članicama slabijeg ekonomskog stanja koje mogu imati teškoća u ostvarivanju svojih ciljeva za 2030. uprkos rezultata koji nadmašuju njihove ciljeve u trenutnom periodu 2013. – 2020. Inače, rezerva će biti dostupna samo ako EU postigne svoj cilj za 2030.

Fleksibilne mogućnosti

Zadržane su postojeće fleksibilne mogućnosti u okviru odluke o raspodeli tereta kako bi se državama članicama pomoglo u ostvarenju njihovih godišnjih ograničenja. One će moći da akumuliraju, pozajmljuju i prenose godišnje emisijske kvote između zemalja iz jedne godine u drugu u periodu od 2021. do 2030.

Uvode se dve nove fleksibilne mogućnosti u skladu sa smernicama Evropskog saveta. Jednokratnom fleksibilnom mogućnosti ETS-a omogućiće se državama članicama kojima nisu besplatno dodeljene emisijske jedinice za industrijska postrojenja 2013., ili od kojih se traži da ostvare ciljeve smanjenja emisija iznad proseka EU i svog potencijala za smanjenje, da ponište ograničen broj emisijskih jedinica u okviru EU ETS-a.

Usklađenost

Kako bi se osigurala usklađenost država članica, postojeće godišnje i dvogodišnje planiranje, izveštavanje i praćenje obaveza predviđeni su zajedno s dvema proverama usklađenosti tokom perioda 2021. – 2030.